

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

ПРОЈЕКАТ
ПРУЖАЊЕ
УНАПРЕЂЕНИХ УСЛУГА
НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

**ПРУЖАЊЕ УНАПРЕЂЕНИХ УСЛУГА НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ У ОБЛАСТИ
ОБРАЗОВАЊА**

Буџетска линија: Извор прихода 11, ИБРД зајам бр. 7510

**ПРВИ ПОЗИВ ЗА ДОДЕЛУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА
(ГРАНТОВА)**

-Смернице за подносиоце предлога пројеката-

-

Рок за предају конкурсне документације

22. фебруар 2010.

СМЕРНИЦЕ ЗА ПОДНОСИОЦЕ ПРЕДЛОГА ПРОЈЕКТА

Садржај:

Опште информације о DILS пројекту.....	3
Основне информације о конкурс	4
Услови конкурса	6
Партнери на пројекту	6
Трошкови за реализацију пројектних активности	8
Пријава на конкурс	9
Процена и одабир пријава	11
Обавештење о одлуци о додели средстава	13
Подршка школама у вези са финансијским процедурама	14
Подршка носиоцима пројекта за ширење искуства на друге школе	15
Извештавање, мониторинг и евалуација.....	16
Обавезе школа-носилаца пројекта.....	20
Затварање, суспензија и раскид уговора о финансирању пројекта.....	21

Опште информације о DILS пројекту

Пројекат унапређивања услуга у области здравства, образовања и социјалне заштите на локалном нивоу (DILS - Delivery of Improved Local Services) финансира се из кредита Светске банке. Бољи квалитет, већа доступност, ефикасност и уједначеност у пружању услуга на локалном нивоу основни су циљ пројекта који истовремено спроводе Министарство здравља, Министарства просвете и Министарство рада и социјалне политике, а све заједно требало би да допринесе побољшању квалитета живота становништва. Ослањајући се на примере најбоље праксе када је реч о пружању услуга, пројекат је фокусиран на децентрализован и интерсекторски приступ.

Суштина пројекта је у јачању капацитета локалних самоуправа и локалних институција у процесу децентрализације. Део пројекта који реализује Министарство просвете, подељен је на неколико области. **Прва област** пројекта посвећена је фискалној децентрализацији и развијању модела финансирања на локалном нивоу који ће се тестирати у одређеном броју општина и њиховим образовним институцијама, а затим спроводити у складу са динамиком утврђеном Законом о основама система образовања и васпитања. **Друга област** односи се на финансирање развојних пројеката и иновација установа у систему образовања усмерених на подизање квалитета и праведности образовања у складу са новим законским решењима. Кроз пројекат ће, у оквиру **треће области**, бити пружена и подршка успостављању пуне оперативности јединственог информационог система у просвети, као и подршка међусекторском повезивању на локалном нивоу. **Четврта област** је усмерена на јачање капацитета у самом Министарству просвете, чија се улога мења у процесу децентрализације, па је неопходно да запослени стекну нова знања и вештине важне за праћење и евалуацију квалитета образовања на локалном нивоу.

За финансирање развојних пројеката који се односе на иновације у систему образовања обезбеђен је фонд од око 5 милиона евра. За финансијска средства (грантове) могу да конкуришу све образовно-васпитне установе у сарадњи са релевантним локалним институцијама и телима. Средства ће бити додељивана кроз 5 пројектних циклуса, а сваки ће имати специфичне приоритете и циљеве (превенција насиља- обезбеђивање здравог и безбедног окружења за децу и младе, инклузивно образовање, мотивација ученика за учење, образовање у руралним школама.) Како је планирано, у оквиру пет пројектних циклуса око 800 установа добиће средства за реализацију пројеката. Избор образовно-васпитних установа које ће учествовати у DILS пројекту вршиће се на основу јавног конкурса који ће бити оглашен у дневној штампи, Просветном прегледу и на веб странама Министарства просвете и DILS пројекта.

С обзиром на то да се заснива на повезивању локалних институција из различитих сектора, DILS пројекат би требало да допринесе усклађеном развоју локалних заједница. Умрежавање и континуирана сарадња образовно-васпитних установа и осталих локалних институција у области образовања, здравља и социјалне заштите, омогућиће ефикасније и квалитетније пружање услуга становништву.

Јединица за поверене послове (ЈПП), коју је поставила Влада Републике Србије, биће задужена за имплементацију Грантова у оквиру DILS Пројекта, заједно са Пројектним административним тимом, (у даљем тексту: ПАТ) основаним при сваком ресорном министарству.

Пројектни административни тим основан у Министарству просвете је одговоран за имплементацију Грантова у оквиру DILS пројекта у Министарству просвете. Он преузима

укупну одговорност за техничка питања као и стратегију у вези са грантовима у оквиру DILS пројекта, прегледа, оцењује и врши избор успешних предлога.

Основне информације о првом пројектном циклусу конкурса

Први пројектни циклус ће трајати од **априла 2010. до септембра 2011. године** са основним циљем да обезбеди здраво и безбедно окружење за децу и младе у Србији.

Програм *Школа без насиља* који УНИЦЕФ реализује у сарадњи са Министарством просвете доприноси повећању свести о присутности насиља у животу школе и заједнице, о важности превенције и конструктивне интервенције на насиље. Програм је условио успостављање системских механизма за смањивање насиља у школама и подршку за креирање здравог и безбедног окружења за децу и младе. Допринео је и даље доприноси спровођењу Посебног протокола за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама, као и изградњи њихових капацитета за превентивно и конструктивно реаговање на насиље, успостављањем следећих трајних механизма:

- Тим за превенцију насиља, злостављања и занемаривања обезбеђује укљученост свих у процесе промене, лидер је у креирању политика, иницијатор и организатор свих активности школе;
- одељенска и школска правила понашања, базирана на вредностима, доносе се партиципаторно као први корак у превенцији насиља и континуирано усклађују са актуелним потребама школе;
- вршњачки тим је промотер културе ненасиља у школи и локалној заједници, иницијатор превентивних активности вршњака и учесник у интервенцији у случајевима насиља.;
- унутрашња и спољашња заштитна мрежа подржавају све у школи и заједници да препознају насиље и да га пријаве, а затим обезбеђују адекватну заштиту онима који трпе насиље односно подржавају позитивну промену код оних који га чине или га пасивно посматрају
- развијањем инструмената за систематско евидентирање и праћење феномена насиља,
- дефинисањем процедура и одговорности у превенцији и интервенцији на насиље,
- формализовањем процедуре у сарадњи са другим стручњацима и институцијама које се баве насиљем.
- програм за превенцију насиља постао је интегрални део годишњег плана и програма школе, развојног плана, школског програма и процеса самовредновања рада школе, а предмет је и спољашњег вредновања просветних саветника.

Како би се даље ширили ови примери добре праксе и како би се унапредили успостављени механизми, подстакла одрживост резултата и позитивна промена, **у овом конкурсном периоду** приоритет у добијању подршке ће имати следеће области рада:

- Унапређивање капацитета школа и школских тимова за превенцију и заштиту деце од насиља, потребних за обезбеђивање одрживости програма

- ширење програма у друге школе и преузимање лидерске улоге у превенцији насиља у заједници;
- креирање и спровођење квалитетних Годишњих планова и програма за превенцију насиља (а према критеријумима квалитета које су донеле школске управе);
- темељна периодична анализа присутности насиља у школи;
- унапређивање школске документације о насиљу и инструментарија за праћења насиља у школи;
- додатне обуке запослених и ученика које ће им омогућити да унапреде своје вештине у решавању конфликтних и насилних ситуација (контрола негативних емоција/беса, вештине активног и емпатијског слушања и ненасилне комуникације, вршњачка медијација, мењање насилних образаца понашања, креативно решавање сукоба и проблема кроз партиципаторну драму и школско форум позориште) и у превенцији насиља (изградња одељенске заједнице и управљање дисциплином, реституција као алтернатива награђивању и кажњавању, вршњачка подршка за изазове одрастања и мотивација за учење, боље разумевање и прихватање различитости, без насиља и дискриминације, и друге);
- унапређивање квалитета и садржаја рада са децом и породицама које су под ризиком од насиља (у сарадњи са центрима за социјални рад, домовима здравља, невладиним организацијама и другим пружаоцима услуга) ;
- програми за рад са децом и младима чије је понашање окарактерисано као насилно и/или као почетак поремећаја понашања
- израда информативних, едукативних и педагошких материјала у сарадњи са ученицима за превенцију, препознавање и конструктивно реаговање на насиље;
- успостављање додатних механизма у школи и локалној заједници за пријављивање и реаговање на насиље (као нпр: интернет форуми за децу, родитеље, наставнике, СОС телефон, сандуче поверења итд.) ;
- обука и подршка ученичким парламентима за преузимање активније улоге у информисању и укључивању у активности усмерене на превенцију насиља и конструктивно реаговање у ситуацијама насиља;
- развој школског спорта и унапређење наставе физичког васпитања као средства превенције насиља;
- ширење информација о важности превенције насиља и конструктивног реаговања на насиље кроз информативно-едукативне кампање, промоције итд.
- унапређење сарадње са родитељима као првим партнерима на пољу превенције и конструктивне интервенције, (активнија улога Савета родитеља у животу школе, унапређивање њихових знања и вештина за препознавање насиља и реаговање, за удруживање и заједничко деловање ради обезбеђивања ефикасније заштите од насиља у заједници и сл.);
- умержавање школа, размена искустава и изградња заједничких капацитета у превенцији и конструктивној интервенцији на насиље.

Приликом конципирања активности у оквиру пројекта, као и при реализацији самих активности, важно је предвидети што веће укључивање деце/младих кроз активности које сами предлажу и обликују, како би се развила мотивација за позитивну промену

понашања, и поспешили партнерски однос ученика и одраслих у креирању сигурне и подстицајне атмосфере за рад. Овакав приступ, допринеће и да деца и млади конструктивно користе слободно време.

Укупан буџет који је предвиђен за реализацију пројеката у оквиру овог пројектног циклуса је 200.000 евра.

Износ појединачних грантова за одобрене пројекте је **до 4.500 евра**.

Услови конкурса

На конкурс могу да се пријаве школе које испуњавају следеће услове:

1. Школе које су добиле **сертификат** за примену програма *Школа без насиља*, као и школе које су стигле до **шестог корака** у имплементацији овог програма.
2. Школе из тачке 1. **које успоставе формалне партнерске односе са најмање две школе у окружењу**, са задатком да им пренесу, односно учине доступним своја искуства стечена кроз реализацију програма *Школа без насиља*.

У овом конкурсном циклусу, школа која је обезбедила претходно наведене услове је подносилац пријаве и појављује се као **носилац пројекта** и водећа организација. Она је **обавезна да у конкурсној пријави приложи писану сагласност најмање две школе из свог окружења (општине/града), које желе да, уз подршку и менторски рад школе носиоца пројекта, у наведеном пројектном периоду уведу програм Школа без насиља у своју праксу**.

Предложене пројектне активности морају бити усклађене са циљевима овог конкурса, као и са потребама и капацитетима подносиоца пројекта, циљних група које ће бити обухваћене активностима и шире локалне заједнице. Пожељно је да реализација пројекта допринесе видљивим и ширим променама на нивоу институција или локалне заједнице.

Партнери на пројекту

Партнерство школа и локалне самоуправе, посебно локалних институција: дома здравља и центра за социјални рад, локалних установа културе, спортских организација, невладиних организација, удружења и приватних предузетника је идентификовано као веома важно за успешност пројекта.

Локална самоуправа не мора да буде формални партнер школе у реализацији предложеног пројекта али је важно да подржава и подстиче партнерство школе носиоца са другим школама у окружењу као и са другим релевантним институцијама на локалном нивоу. **Неопходно је да школа носилац пројекта која конкурише за доделу финансијских средстава (гранта) приложи писмо подршке локалне самоуправе, као део обавезне конкурсне документације**. Такође је важно да школа развије јасан план укључивања оних актера који ће допринети реализацији активности кроз улагање њихових људских и/или материјалних ресурса. Допринос локалне самоуправе и локалних институција, установа, удружења, организација и профитног сектора може се огледати у финансијским, техничким средствима или роби и знању, неопходних за реализацију пројектних активности.

Школе носиоци пројеката се, такође, охрабрују да успоставе партнерске односе са другим школама које су укључене у програм *Школа без насиља*.

Дакле, формални и неформални партнери на пројекту могу бити:

- Друге школе на нивоу општине;
- Друге школе у Србији које су укључене у програм *Школа без насиља* или друге сличне пројекте;
- Установе које припадају систему социјалне заштите - Центри за социјални рад, установе за смештај или друге установе система социјалне заштите;
- Установе које припадају систему здравствене заштите;
- Установе културе
- МУП на локалном нивоу
- Канцеларије за младе
- Медији
- Предузећа у приватном или државном власништву.
- Регистрована удружења грађана
- Неформална удружења родитеља
- Друге институције/удружења/организације на локалном или регионалном нивоу;

Формални партнерски односи уређују се споразумом о сарадњи који школа носилац пројекта подноси заједно са осталом конкурсном документацијом. Кроз писмо о намерама или писмо подршке може бити приказано неформално партнерство.

Школа носилац пројекта тј. подносилац пријаве може да поднесе највише два предлога пројекта од којих ће бити подржан максимално један у једном конкурсном циклусу. Са друге стране, свака организација може да се појави у улози партнера неограничен број пута.

Пројекти се морају реализовати у Републици Србији. Школа носилац пројекта мора реализовати део пројектних активности у својој школи, а део активности реализује и у другим школама на територији своје општине са којима је склопила споразум о ширењу искуства стечених кроз реализацију програма *Школа без насиља*. Школама партнерима биће признати сати обуке у коју су укључени.

Пројекат може трајати **од 12 - 18 месеци**.

Трошкови за реализацију пројектних активности

Сви предложени трошкови за реализацију пројектних активности морају се базирати на реалним трошковима, а не на паушалним проценама износа.

Оправданост трошкова спровођења пројекта процењиваће чланови комисије за процену предлога пројеката. Оправданост трошкова процењиваће се у односу на предложене активности. 95% буџетских средстава мора бити предвиђено за реализацију пројектних активности, док се 5% средстава може предвидети за додатне (индиректне) трошкове.

Прихватљиви трошкови укључују:

- трошкови експерата ангажованих за реализацију предвиђених активности (подршка у процесу менторисања другим школама, истраживања, обуке, мониторинг и евалуација пројекта, ревизија);
- обука за подизање капацитета школе-носиоца пројекта (ускладу са ценом одговарајућег акредитованог програма)
- трошкови активности школе у процесу преношења искуства на одабране школе партнере
- трошкови набавке опреме (нове или коришћене), уколико одговарају тржишним ценама и уколико је опрема неопходна за реализацију пројектних активности;
- трошкови потрошног материјала и материјала потребног за реализацију пројекта;
- транспортни трошкови за потребе реализације пројектних активности;
- трошкове који се директно односе на реализацију предвиђених програмских активности (менторски рад са другим школама, промотивне активности, оглашавање, штампање материјала);
- трошкови трансфера новца и банкарских провизија и остали материјални и технички трошкови (максимум 5% од укупног буџета пројекта).

Трошкови који се не могу уврстити у буџет пројекта:

Неприхватљиви трошкови укључују:

- Трошкове хонорара на координацији пројекта запослених у школи која конкурише;
- индивидуалне стипендије за студирање или обуку;
- ретроактивно финансирање пројекта или редовних активности школе које се тренутно спроводе или чије извођење је окончано;
- капиталне инвестиције;
- куповина опреме која није неопходна за реализацију предвиђених пројектних активности.

Пријава на конкурс

Пријаву на конкурс подноси школа носилац пројекта. Финансирање пројекта, могуће је једино уколико је носилац пројекта у потпуности испоштовао услове и конкурсну процедуру и доставио сву тражену документацију. Пријаве које нису комплетне неће бити узете у разматрање. У случају да је пријава комплетна, и да је предлог пројекта квалитетан, а да постоје одређене нејасноће, комисија задржава право да од подносиоца пријаве затражи додатна објашњења или неопходне измене.

Пријаву чине основна и обавезна документација и пожељна пратећа документација. Пријавни формулари, позив за конкурс, приручник- смернице и водич за писање пројекта доступни су и могу се преузети на следећим интернет адресама www.dils.gov.rs и www.mp.gov.rs

Сва документација биће прослеђена школама и преко школских управа.

Основну и обавезну документацију чине:

- Образац за писање предлога пројекта
- Формулар за буџет
- Изјава о формалном партнерству са најмање две школе са којима ће школа носилац пројекта сарађивати. Овом изјавом, партнерска школа потврђује спремност да се укључи у реализацију пројекта и да сарађује на увођењу програма *Школа без насиља* у своју васпитну и образовну праксу. Формулар је део обрасца за писање предлога пројекта (анекс 1 – Изјава о формалном партнерству са школама).
- Сагласност школског одбора школе носиоца пројекта и савета родитеља и ученичког парламента за реализацију пројекта - формулар је део обрасца за писање предлога пројекта (анекс 2 – Изјава подносиоца предлога пројекта).
- Писмо подршке локалне самоуправе - формулар је део обрасца за писање предлога пројекта (анекс 3 – писмо подршке локалне самоуправе за реализацију пројекта.)
- Формулар за споразум о партнерству, који је део обрасца за писање предлога пројекта (анекс 4 – Изјаве о партнерству). Протокол о сарадњи/ партнерству, који су потписали и оверили носилац пројекта и сви формални партнери на пројекту, који спецификује улоге и одговорности појединачних партнера.
- Формулар за процену капацитета подносиоца пријаве за даљу реализацију и ширење добре праксе програма: *Школа без насиља* (анекс 5 – Процена капацитета подносиоца пријаве – формулар потписан од стране ментора програма *Школа без насиља*).

Пожељна пратећа документација:

- Писмена подршка не/формалних партнера,
- Истраживања, статистички подаци која говоре у прилог информацијама која сте изнели у опису проблема.
- Самопроцена школе о оствареном степену квалитета и одрживости програма *Школа без насиља*, према документу *Како обезбедити квалитет и одрживост статуса „школа без насиља“*, усвојеном на Првој конференцији *Школа без насиља*, априла 2009., који је саставни део програма.

Подносиоци пријава своје предлоге пројекта попуњавају на српском језику - ћирилицом, на рачунару, користећи фонт Ariel 11.

У оквиру процеса припрема за писање предлога пројекта додатне информације можете добити на телефон 011 3615 043 и е-mail borislava.maksimovic@mp.gov.rs и sanja.miloradovic@mp.gov.rs.

Образац за писање предлога пројекта обухвата следеће информације:

- ✓ Основне информације о подносиоцу пројекта, контакт информације и информације о учешћу у програму *Школа без насиља*;

- ✓ Основне информације о предлогу пројекта : опис пројекта, циљне групе, специфичне циљеве предлога пројекта и активности које се предлажу;
- ✓ Детаљан план реализације пројекта: циљеви, активности и очекивани резултати, динамика реализације активности, могући ризици који се предвиђају и могућности за наставак пројекта, план за праћење и процену резултата;
- ✓ Менаџмент структура и партнерства: управљање и координација реализације пројекта, дефинисане одговорности партнера на пројекту;
- ✓ План за праћење и процену резултата пројекта
- ✓ Изјава подносиоца предлога пројекта
- ✓ Изјаве о партнерству
- ✓ Изјаве о подршци сагласности за реализацију пројекта

Начин пријављивања: Пријаву на конкурс и попуњену пројектну документацију подноси школа - носилац пројекта у запечаћеној коверти **пројектном административном тиму (ПАТ) DILS пројекта у Министарству просвете и надлежној школској управи.**

Пројектном административном тиму (ПАТ) DILS пројекта у Министарству просвете запечаћена коверта се шаље препорученом поштом на адресу:

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
Пројекат DILS,
Немањина 22-26,
Б крило, пети спрат, канцеларија 11,
11 000 БЕОГРАД

Садржај документације:

Предлог пројекта у три штампана примерка, потписана и оверена у складу са законом, и у електронском формату (CD), са свим прилозима који чине основну и обавезну документацију дефинисану у Приручнику.

Следећу табелу са попуњеним подацима залепити на левом горњем углу предње стране коверте:

Пријава за конкурс Пројекта DILS Министарства просвете

Школа- подносилац пријаве	
Адреса подносиоца пријаве	
Назив пројекта	

НЕ ОТВАРАТИ ПРЕ ЗАВРШЕТКА КОНКУРСА

Основну документацију (Пријавни формулар и формулар са буџетом обавезно послати и на следеће е-mail адресе: borislava.maksimovic@mp.gov.rs и sanja.miloradovic@mp.gov.rs.

Пријаву на конкурс и попуњену основну пројектну документацију треба **доставити и надлежној школској управи (са назнаком: За координатора за превенцију насиља)**.

Крајњи рок за пријављивање на конкурс је **22. фебруар 2010. године**. Благовременом доставом сматра се препоручена поштом предата пошти најкасније до наведеног термина, без обзира на датум приспећа у Министарство просвете.

Процена и одабир пријава

Процес разматрања: Пројектни административни тим (ПАТ) ће одмах потврдити пријем пријаве и доделити регистрациони број.

Пројектни административни тим (ПАТ) размотриће да ли предлози одговарају критеријумима за подношење пријаве (укључујући документацију, финансијске и техничке аспекте).

Уколико предлози одговарају критеријумима за подношење пријаве, Пројектни административни тим ће приступити техничкој провери предлога пројеката. Уколико не одговарају критеријумима за подношење пријаве, ПАТ ће обавестити подносиоца пријаве о својој одлуци, као и о разлозима одбијања. Одбијене понуде се могу поново поднети приликом следећег позива за достављање понуда.

Оцена техничке понуде: Понуде се прегледају у техничком смислу, од стране **Селекционе комисије** именоване од стране ПАТ. Комисија ће окупити представнике: УНИЦЕФ-а, школских управа – координаторе за превенцију насиља, ПАТ-а и ЈПП. Предлози пројеката ће се оцењивати у смислу идентификације оспособљености за одговоран приступ, квалитета методологије, примерености буџета, вероватноће успеха у оквиру предложеног временског оквира, а према доле наведеној бодовној табели. Селекционој комисији ће се према потреби придружити и представници радне групе за креирање националних индикатора за праћење насиља, Сталне конференције градова и општина и организације цивилног друштва: представници Контакт организација цивилног друштва за децу и младе које функционишу у оквиру механизма успостављеног при Кабинету Потпредседника Владе; као и представници организација цивилног друштва које су део механизма за сарадњу Министарства просвете и организација цивилног друштва.

Критеријуми

Сви пројекти које су подносиоци пријава предали ће бити процењени у складу са следећим критеријумима:

(1) Испуњеност административних услова

- Провера да је пријава комплетна.

(2) Усклађеност циљева пројекта са основним циљевима конкурса

- Јасан план за остваривање обавезног циља пројекта
- Јасна повезаност циљева пројекта, задатака и активности
- Јасно дефинисан план за праћење и процену остваривања циљева

(3) Процена квалитета предлога пројекта

- Капацитети за менторски рад са другим школама
- Капацитети за управљање пројектом
- Потенцијал за успостављање партнерства
- Квалитет програма: иновативност, процењени утицај
- Реалистичност остварења планираних активности и постављених циљева
- План одрживости након завршетка овог пројектног финансирања

(4) Финансијска процена

- Процена квалитета и реалистичности предлога пројекта у односу на уложена буџетска средства
- Потенцијал за коофинансирање пројектних активности

Комисија има право и могућност да за предлоге пројекта код којих постоји потреба за додатним информацијама или интервенцијама тражи додатно објашњење/интервенцију.

Критеријум	Максималан број бодова
Испуњеност административних услова	Апликације које не испуњавају административне услове неће бити узете у разматрање
Усклађеност циљева пројекта са основним циљевима конкурса	
Јасан план за остваривање обавезног циља пројекта	5
Јасна повезаност циљева и задатака пројекта и активности	5
Јасно дефинисан план за праћење и процену остваривања циљева	5
Процена квалитета предлога пројекта	
Капацитети за менторски рад са другим школама	20
Капацитети за управљање пројектом	5
Потенцијал за успостављање партнерства	15

Иновативност програма и предложене методологије	10
Реалистичност остварења планираних активности и постављених циљева	15
Финансијска процена	
План одрживости након завршетка овог пројектног финансирања и потенцијал за коофинансирање пројектних активности	20
Укупно	100

Сваком предлогу пројекта Комисија за процену предлога пројектата доделиће одређен број поена, на основу кога ће бити сачињена бодовна ранг листа.

Обавештење о одлуци о додели средстава

Пре финализирања Уговора о гранту, Стручњак за грантове Јединице за поверене послове (ЈПП) и грант координатор Пројектног административног тима Министарства просвете (ПАТ) могу контактирати сваког успешног подносиоца пријаве да би се разјасниле евентуалне нејасноће. Чланови Комисије и запослени у тиму за администрирање пројекта могу посетити подносиоца пријаве, уколико сматрају да је то потребно. Након тога ће Тим за администрирање пројекта писмено обавестити све подносиоце о коначним резултатима. За успешне кандидате, писмо ће укључити позив за учешће на информативном састанку/заједничкој обуци.

Такође, Пројектни административни тим DILS пројекта при Министарству просвете ће преко интернет презентације DILS пројекта која се налази на адреси www.dils.gov.rs дати обавештење о пројектима који су одобрени за финансирање.

Одлука о одбијању пријаве или о неодобравању средстава је коначна.

Резултати Конкурса ће бити објављени 15. марта 2010.године.

Уговорни аранжмани: Пројектни административни тим (ПАТ) и Стручњак за грантове Јединице за поверене послове (ЈПП) координирају склапање уговора о гранту са успешним подносиоцима пријаве.

Кључне ставке Уговора о додели финансијских средстава (гранта) су следеће:

- Циљеви и резултати који се морају остварити у оквиру уговора;
- План имплементације и распоред уплата;
- Правила за извештавање, мониторинг и надзор;
- Правила за објављивање/откривање резултата/информација; и
- Раскидање или друге мере које би се примениле у случају неприхватљивог спровођења пројекта, или другог разлога за кашњење.

Уговор о гранту потписују Подносилац и представник Министарства просвете. Уговор се припрема у 4 оригинална примерка. Један оригинални потписани примерак задржава главни подносилац пријаве, други ПАТ, трећи ЈПП и четврти Министарство просвете.

Грант ће се исплатити у две рате. Након потписивања уговора Јединица за поверене послове (ЈПП) врши прво плаћање подносиоцу пројекта у року од најдуже 30 дана након отварања посебног рачуна подносиоца пројекта. Други део средстава подносиоцу пројекта се уплаћује на средини реализације пројекта у року од најдуже 30 дана након подношења финансијског и наративног извештаја.

Подршка школама у вези са финансијским процедурама

Заједничка обука обавља се са школама чији су предлози пројекта одабрани за финансирање, како би се разјасниле процедуре за коришћење и управљање грантом, правила у вези са плаћањем и јавним набавкама, обавезе у вези са праћењем и извештавањем и осталим уговорним обавезама.

Обуку ће организовати Пројектни административни тим и стручњак за грантове Јединице за поверене послове (ЈПП).

Као део ове заједничке обуке планирано је и званично потписивање уговора.

Уговори за реализацију одобрених пројеката биће потписани до 01. априла, а почетак реализације одобрених пројеката очекује се од 01. априла 2010. године.

Финансијске процедуре: Носилац пројекта, у сарадњи са Јединицом за поверене послове (ЈПП), усаглашава финансијске извештаје везане за Пројекат и подноси захтеве за трошење средстава на основу договореног распореда.

Одобрена средства се уплаћују на рачун подносиоца пројекта који је наменски отворен за протребе реализације овог пројекта.

Носиоци пројекта морају бити потпуно свесни финансијских обавеза према Уговору о додели финансијских средстава (гранта) па су самим тим дужни да спроведу одговарајуће активности како би се те обавезе и испуниле. Подносиоци су обавезни да књиговодство и рачуноводство гранта воде у складу са постојећим законима.

Иако предлог пројекта и одобрени буџет у Уговору о гранту треба да буду исказани у еврима, износ гранта ће се исплаћивати у националној валути, по важећем средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Корисници гранта треба писмено да буду обавештени о висини курса у време плаћања од стране ЈПП.

Пре наредног трошења средстава, морају бити завршени задаци по основу претходног плаћања. Корисник подноси тиму за администрирање пројекта / Јединици за поверене послове (ЈПП) захтев за наредно трошење средстава, заједно са техничким извештајем и извештајем о резултатима пројекта у односу на планиране задатке и употребу средстава гранта из претходног плаћања заједно са свим потребним доказима. Захтев и извештај о раду прегледа тим за администрирање пројекта у наративном делу, а Јединица за поверене послове (ЈПП) у финансијском делу.

Од корисника гранта се захтева да води једноставан систем управљања финансијама, укључујући евиденцију и рачуне и сва пратећа документа о трошковима који се финансирају из гранта, у одговарајућој форми, укљученој у Уговор о гранту, а који одсликавају радње, ресурсе и трошкове, везане за пројекат који се финансира из гранта DILS Пројекта. Евиденција и признанице и трошкови у систему управљања финансијама примаоца гранта, морају се водити одвојено од осталих средстава примаоца.

Корисници гранта ће припремити коначни финансијски извештај на крају пројекта по основу гранта у форми коју прихвата Јединица за поверене послове (ЈПП), и који ће адекватно приказати радње, ресурсе и трошкове везане за пројекат по основу гранта. Корисници гранта ће Јединици за поверене послове (ЈПП) приложити копију наведених финансијских извода чим буду на располагању, али у сваком случају не касније од 45 дана након завршетка пројекта.

Подршка носиоцима пројекта за ширење искуства на друге школе

Наглашено је да је услов за пријављивање на конкурс да школа која је носилац пројекта успостави формалне партнерске односе са најмање две школе у свом окружењу, којима ће пренети и учинити доступним своја искуства стечена кроз реализацију програма *Школа без насиља*. Да би школе овај задатак могле што успешније да остваре, потребна им је додатна подршка и јачање капацитета за ову улогу, а коју нису добили у програму *Школа без насиља*.

У том смислу, УНИЦЕФ и ПАТ пројекта DILS осмислиће и организовати дводневну обуку намењену Тимовима школе одговорним за преношење искуства у друге школе, са превасходним циљем да се препознају сопствени капацитети и добра пракса и да се јачају тренерске и менторске вештине. Ову обуку организује и директно финансира ПАТ DILS пројекта Министарства просвете.

Такође, током имплементације пројекта планиран је једнодневни консултативни састанак представника школских тимова одговорних за преношење искуства на друге школе, са циљем да размене искуства, добре праксе али и научене лекције. Ову обуку организује и директно финансира ПАТ DILS пројекта Министарства просвете.

Свака школа –добитница гранта има могућност да унутар свог буџета ангажује спољњег консултанта за подршку у реализацији задатка преношења искуства другим школама (на пример, ментори из програма *Школа без насиља*, експерти из НВО које се баве питањем ненасиља...).

Извештавање, мониторинг и евалуација

Систем *праћења* реализације пројектних активности омогућиће да пратимо:

- Степен реализације планираних активности;
- У којој мери реализоване активности доприносе остварењу предвиђених циљева пројекта;
- Функционисање и ефикасност пројектног тима;
- Усклађеност начина промоције са стандардима DILS пројекта.

- Степен и адекватност утрошка буџетских средстава у односу на предвиђени план.

Системско праћење омогућиће пре свега да се благовремено предузму адекватне корективне мере и да се правовремено преиспита адекватност циљева и индикатора који су постављени пројектним предлозима.

На овај начин биће подстакнут висок степен одговорности свих актера за реализацију пројеката и биће омогућено да ПАТ и ЈПП има увид у степен реализације свих пројеката који се финансирају у овом пројектном циклусу.

Увођење системског процеса праћења реализације пројеката даће основ за процену остварења циљева који су дефинисани овим Програмом и омогућиће да се научене лекције и примери добре праксе инкорпорирају у следеће конкурсне циклусе, али и да се одговарајуће препоруке интегришу у процес доношења одлука.

Циљ евалуације је да утврди

- Да ли је програм спроведен ефикасно и ефективно (гледано према постављеним индикаторима);
- Да ли су постављени циљеви били релевантни;
- Да ли су постигнути очекивани резултати;
- Да ли је остварен очекивани утицај;
- Да ли су остварени утицаји у складу са утрошеним ресурсима;
- Да ли је обезбеђена одрживост.

Основ за процес евалуације јесу пре свега циљеви које желимо да достигнемо, као и показатељи који нам омогућавају да вршимо процену ефеката. Без благовремено успостављеног система за мониторинг, који даје одговоре на основна питања: шта пратимо, како пратимо, ко прати и зашто прати није могуће реализовати процес евалуације.

На крају реализације пројеката у оквиру Програмске компоненте: Обезбеђивање здравог и безбедног окружења за децу и младе биће реализована екстерна евалуација која ће проценити успешност реализације и ефекте програма и која ће омогућити да се идентификују научене лекције, примери добре праксе и препоруке за наредне пројекте које ће се реализовати у овој области, као и за потенцијално увођење системских решења на локалном, и националном нивоу. Праћење и процена реализације одобрених пројеката биће усклађени са индикаторима који су дефинисани у току имплементације Програма *Школа без насиља* и са националним индикаторима за праћење насиља.

Основ за успостављање система за праћење и процену резултата Програмске компоненте: Обезбеђивање здравог и безбедног окружења за децу и младе су обавезни и специфични циљеви и индикатори који су постављени у следећој табели:

Обавезан пројектни циљ:	Показатељи	Да/НЕ
Ширење искустава из програма <i>Школа без насиља</i> на друге образовно-васпитне установе	Број других школа обухваћених програмом; Број и врста активности које носилац програма реализује у партнерским школама;	

	Број и врста заједнички организованих активности; Број и врста успостављених механизма у партнерским школама; Степен задовољства друге школе добијеном подршком	
Специфични циљеви	Показатељи	Да/Не
Повећање свести шире друштвене заједнице о важности превенције насиља и конструктивног реаговања на насиље	Облици и учесталост насиља и конфликта у локалној средини; Промена јавног мњења у погледу ставова према насиљу; Број и врста нових иницијатива и/или механизма покренутих у локалној заједници.	
Унапређивање капацитете запослених, ученика, родитеља, институција локалне заједнице за превенцију и решавање конфликтних ситуација	Облици и учесталост насиља и конфликта у школи); Појавност и учесталост конструктивних реакција на насиље; Број и посећеност обука и активности спроведених са овим циљем; Степен задовољства и процена важности реализованих активности од стране учесника; Степен даље примене знања од стране учесника.	
Успостављање механизма и програма за подршку деци која су под појачаним ризиком изложености насиљу, односно деци која испољавају насилно понашање	Обухват деце и младих под вишим фактором ризика; Број, разноликост, квалитет и искоришћеност механизма за подршку деци и младима која су под вишим фактором ризика од насиља и за насилно понашање; Број, разноликост и квалитет програма који се организују као подршка деци и младима; Степен задовољства и процена важности реализованих активности од стране учесника.	
Унапређивање механизма и програма за превенцију и интервенцију на насиље	Облици и учесталост насиља и конфликта у школи; Број пријављених и решених	

	ситуација; Обухват програмима за превенцију и интервенцију (рашчлањено по узрасту, полу, статусу/улози); Број, разноликост и одрживост успостављених механизма и програма.	
Успостављање функционалних партнерских односа – умрежавање са другим школама, локалном самоуправом, институцијама у локалној заједници, удружењима, организацијама и сл.	Број, разноликост и одрживост успостављених партнерстава; Број и успешност заједнички креираних и реализованих акција са циљем обезбеђења сигурног и безбедног окружења за децу; Број и врста конструктивно решених случајева насиља	

Структура за праћење и процену

Како бисмо обезбедили да систем за праћење и процену функционише ефикасно у ове процесе биће укључени:

- Пројектни административни тим при Министарству просвете
- Јединица за поверене послове
- Савет за праћење реализације и резултата пројеката
- Школски тимови за праћење реализације пројеката
- Екстерни евалуациони тим

Задаци Пројектног административног тима (ПАТ) при Министарству просвете

- Креирање базе података о пројектима који ће се финансирати у овом пројектном циклусу;
- Припрема извештаја за Министарство о реализацији и напретку DILS пројекта
- Редовно извештавање Јединице за поверене послове о реализацији и напретку пројеката
- Праћење и надзор реализације финансираних пројеката, редовним прегледом извештаја о пројекту које достављају корисници средстава
- Прикупљање периодичних/месечних извештаја од корисника средстава/нослаца пројеката о реализацији пројеката
- Периодични обилазак терена, како школа-ментора или носиоца пројекта, тако и школа које су менторисане за примену програма *Школа без насиља*, како би се стекао увид у квалитет реализације.
- Организовање окупљања школских тимова како би била обезбеђена размена искустава и научених лекција
- Организовање и праћење рада селекционе комисије
- Организовање и праћење рада Савета за праћење реализације и резултата
- Организовање и праћење рада екстерног евалуационог тима

- Учешће, у партнерству са УНИЦЕФ-ом, у организацији додатних обука и стручне подршке школама носиоцима пројеката, потребних за остваривање обавезног циља пројекта и квалитетно обављање улоге ментора и лидера у превенцији насиља у заједници

Задачи Јединице за поверене послове (ЈПП)

- Одређивање динамике и канала комуникације;
- Креирање форми за финансијско извештавање носилаца пројекта;
- Одобравање плаћања у складу са дефинисаним уговорним обавезама;

Задачи Савета за праћење реализације и резултата пројекта (Савет)

Савет ће бити формиран од: представника УНИЦЕФ-а, представника школских управа – координатора за превенцију насиља, представника Сталне конференције градова и општина, представника радне групе за креирање националних индикатора за праћење насиља, представника Контакт организација цивилног друштва (КОЦД) које функционишу у оквиру механизма успостављеног при Кабинету Потпредседника Владе као и од представника организација цивилног друштва које су део механизма за сарадњу Министарства просвете и организација цивилног друштва.

- Савет ће се састати два пута у току реализације пројекта: на средини циклуса реализације и на крају, како би сагледао напредак у реализацији активности и степен остварености циљева.
- Савет ће пратити усклађеност циљева и индикатора пројекта са процесима од значаја на националном нивоу (национални индикатори).
- Савет ће дати препоруке за унапређење квалитета будућих фаза пројекта

Задачи Школских пројектних тимова (ШПТ) (одговорни за праћење реализације пројекта)

Школски пројектни тимови ће бити креирани у свакој школи и биће сачињени од представника ученика, наставника и родитеља. Имаће задатак да управљају пројектом, прате и процењују реализацију активности и постигнутих резултата својих и других образовно-васпитних установа укључених у пројекат. У процесу процене резултата пројекта они ће бити главни извор информација, односно научених лекција и препорука важних за креирање наредног пројектног циклуса.

Школски тимови ће се окупљати два пута у току пројекта како би била обезбеђена размена искустава и научених лекција.

Задачи Екстерног евалуационог тима (ЕЕТ)

Екстерни евалуациони тим биће успостављен на самом почетку реализације пројекта, а конкурс за избор тима биће објављен паралелно са објављивањем конкурса за пројекат, како би се обезбедило правовремено увођење неопходних корака и процедура извештавања које ће омогућити квалитетну процену резултата пројекта.

Евалуациони тим ће реализовати процену имплементације и резултата на средини циклуса имплементације пројекта као и *ex post* формативну евалуацију са циљем да се утврди:

- Да ли је програм спроведен ефикасно и ефективно (у односу на постављене индикаторе);
- Да ли су постављени циљеви били релевантни;
- Да ли су постигнути очекивани резултати;
- Да ли је остварен очекивани утицај;
- Да ли су остварени утицаји у складу са утрошеним ресурсима;
- Да ли је обезбеђена одрживост.

Екстерни евалуациони тим ће:

- Идентификовати научене лекције и примере добре праксе
- Дати препоруке за креирање следећег пројектног циклуса

Обавезе школа-носилаца пројекта

Од школа-носилаца пројекта, односно, корисника гранта ће се захтевати да на почетку реализације пројекта јасно дефинишу план за праћење и процену остварености циљева, према дефинисаним индикаторима пројекта. Школе ће достављати периодичне извештаје о напретку и финансијском пословању, према распореду извештавања наведеном у Уговору о финансирању пројекта (гранту). Такође, израдиће и доставити комплетан (финални) извештај за цео пројектни циклус. За потребе извештавања, школе ће користити унапред развијене форме за наративно и финансијско извештавање које ће им бити представљене приликом потписивања уговора.

Носиоци пројекта ће тесно сарађивати са горе наведеним структурама формираним у оквиру DILS пројекта, који су задужени за праћење и процену ефикасности и ефективности пројекта и учествоваће на заједничким састанцима и консултативним радионицама на које их позове Јединица за поверене послове или ПАТ.

Школе- носиоци пројекта су у обавези да одговоре и на све додатне захтеве Јединице за поверене послове DILS пројекта и Министарства просвете.

Објављивање информација¹

Школа је дужна да Министарству пошаље копију било које објаве у штампи о гранту или резултатима рада финансираног у оквиру Гранта, као и свих публикација које су објављене у оквиру Гранта. У свим јавним објавама које се односе на Пројекат и публикацијама објављеним у оквиру Гранта (где спадају штампа, видео и аудио записи, електронска пошта итд.), /носилац пројекта је дужан да наведе следеће: „Подршка за остварење овог пројекта обезбеђена је кроз грантове у оквиру DILS пројекта преко Владе Републике Србије, средствима зајма Светске банке. Мишљења која су овде изнета одражавају ставове аутора и не представљају обавезно и ставове Министарства просвете или Светске банке“.

Затварање, суспензија и раскид уговора о финансирању пројекта

---

¹ Извод из Оперативног водича за пројекте Светске банке.

Затварање уговора о финансирању пројекта (гранта). По пријему коначних финансијских извештаја и извештаја о раду, Јединица за поверене послове (ЈПП) ће отпочети процедуре за затварање гранта. Процедуре затварања укључују пријем и потврду свих финансијских извештаја и извештаја о раду, плаћање преосталог дела средстава по гранту и обезбеђење да се сва нераспоређена средства гранта рефундирају Јединици за поверене послове (ЈПП). Сви захтеви по основу гранта остају на снази и правоснажни су све до пријема писма о затварању од Јединице за поверене послове (ЈПП), у коме стоји да су све обавезе извршене.

Суспензија и раскид уговора о финансирању пројекта (гранта): Јединица за поверене послове (ЈПП)/Пројектни административни тим (ПАТ) задржава право раскида уговора за грант у било ком тренутку, уколико се:

- а) прималац не придржава одредби Уговора
- б) прималац има значајна кашњења у имплементацији пројекта и Јединица за поверене послове (ЈПП)/Пројектни административни тим (ПАТ) верује да се пројектом неће моћи постићи задати циљеви;
- в) прималац не достави финансијски извештај;
- г) прималац не достави копије финансијских документа за комплетирање коначног финансијског извештаја;
- д) у финансијској евиденцији не постоји адекватно рачуноводство;
- ђ) дође до фалсификовања документације или информација;
- е) уколико се грант користи за финансирање трошкова које није одобрила Јединица за поверене послове (ЈПП), и врше радње које нису одобрене;
- ж) подносилац оконча учешће на пројекту; или
- з) Светска банка укине финансијску подршку.

У случају раскида Уговора, сва неискоришћена средства, а примљена по основу пројекта, треба да се врате на рачун Јединице за поверене послове (ЈПП). Јединица за поверене послове (ЈПП) ће сторнирати све неплаћене износе. У случају ненаменске употребе средстава гранта, корисник гранта ће бити обавезан да врати сва ненаменски потрошена средства и по том питању предузеће се кораци у складу са важећим законом.

Виша сила: Прималац, као ни Јединица за поверене послове (ЈПП) неће одговарати за кашњења или неизвршавање обавеза предвиђених Уговором о гранту, када до неизвршења дође услед ненамерног пожара, поплаве, експлозије, удара грома, олује, земљотреса, клизишта, налога суда или владе, грађанских нереда, побуна, рата, штрајкова, прекида рада, а који су изван реалне контроле и нису последица грешке или немара било примаоца, било Јединице за поверене послове (ЈПП).